

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 88/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], v mene ktorej koná konateľ a advokát [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredia č. 551 005 6761 0 z 28. novembra 2013, postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sd 79/2013 a jeho rozsudkom z 12. februára 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 So 87/2014 a jeho rozsudkom z 25. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), jeho základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredia (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) č. 551 005 6761 0 z 28. novembra 2013 (ďalej len „rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 28. novembra 2013“), postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sd 79/2013 a jeho rozsudkom z 12. februára 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 So 87/2014 a jeho rozsudkom z 25. novembra 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Sociálna poisťovňa rozhodnutím z 28. novembra 2013, ktorým zamietla žiadosť sťažovateľa o priznanie starobného dôchodku od 5. októbra 2012, a to z dôvodu, že, aplikujúc ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), síce bola splnená podmienka 18 rokov doby služby v I. pracovnej kategórii funkcií ale služobný pomer sťažovateľa netrval do 31. decembra, preto jeho dôchodkový vek nie je 57 rokov veku.

3. Uvedené rozhodnutie Sociálnej poisťovne navrhol sťažovateľ preskúmať na krajskom súde a domáhal sa jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie z dôvodu, že prvostupňový orgán – Sociálna poisťovňa nesprávne aplikovala zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v jeho prípade a svojvoľne tento zmenila a prispôsobila v jeho neprospech, a to tak, že

«• nezohľadnila zákon č. 100/1988 Zb. účinný do 31.12.1994, podľa ktorého bol dôchodkový vek sťažovateľa 57 rokov pri splnení podmienky trvania služobného pomeru k 31.12.1994 a zároveň

- slovné spojenie uvádzané v právnom predpise „k“ 31. decembru 1999 zmenila na „do“ 31. decembra 1999.

- pričom svoje tvrdenia podporil rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, sp. zn.: 7So/192/2011.».

4. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 28. novembra 2013.

5. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal, že ani krajský súd sa dôkladne a presvedčivo s uvedenou vecou nevysporiadal, a opätovne zopakoval výhrady, ktoré uviedol v návrhu na preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 28. novembra 2013.

6. Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bol odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdený.

7. Sťažovateľ zastáva názor, že ním označení porušitelia opakovane porušili jeho v sťažnosti označené články a základné práva podľa ústavy, ako aj právo podľa dohovoru najmä tým, že:

«- svojvoľne zmenili dikciu a výklad zákona č. 100/1988 Zb, keď namiesto textu ust. § 174 ods. 2 prvá časť vety v znení: „Podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999;“ zmenili predložku a požadovali trvanie zamestnania „do“ 31.12.1999

- nevysporiadali sa s návrhmi sťažovateľa v rámci dokazovania, kde viacerými rozhodnutiami v obdobných prípadoch poukazoval na súdnu prax Najvyššieho súdu SR (napr. 7So 192/2011), ktorá potvrdzovala nárok sťažovateľa ako dôvodný, a žiadnym spôsobom neuviedli, prečo na tieto rozhodnutia NS SR neprihliadajú.»

8. Sťažovateľ na základe uvedeného zastáva názor, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 28. novembra 2013, ako aj rozhodnutia označených všeobecných súdov sú „*arbitrárne, nepresvedčivé, nepreskúmateľné a v konečnom dôsledku absolútne nespravodlivé a v rozpore so zásadami, ktoré v oblasti sociálneho zabezpečenia majú byť dodržané*“.

9. Sťažovateľ preto navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy, jeho základných práv jeho čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 28. novembra 2013, napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ako aj postupmi, ktoré predchádzali ich vydaniu, zruší označené rozhodnutia a vec vráti Sociálnej poisťovni na ďalšie konanie. Taktiež sťažovateľ žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ako aj o priznanie trov právneho zastúpenia.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy

alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Podľa čl. 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe... Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde... Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy každý, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, mal možnosť domáhať sa preskúmania tohto rozhodnutia súdom, ak sa toto rozhodnutie týka jeho základných práv a slobôd. Preto nestačí, ak sa môže domáhať súdnej ochrany pred dôsledkami rozhodnutia orgánu verejnej správy, ale musí mať možnosť napadnúť samotné rozhodnutie.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

14. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

II.A

K namietanému porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru postupom a rozhodnutiami Sociálnej poisťovne a krajského súdu

15. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta porušenie v petite označených článkov ústavy a dohovoru rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 28. novembra 2013, ako aj napadnutým postupom a rozsudkom krajského súdu.

16. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 28. novembra 2013, pretože na základe podaného opravného prostriedku (návrhu na preskúmanie rozhodnutia súdom) to patrilo do právomoci krajského súdu. Z obsahu sťažnosti (a k nej pripojených písomností) vyplýva, že sťažovateľ proti označenému rozhodnutiu Sociálnej poisťovne podal opravný prostriedok, o ktorom *rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 9 So 87/2014 z 25. novembra 2015. Vzhľadom na uvedené nemá ústavný súd právomoc preskúmať ani ústavnosť postupu a rozhodnutia krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sd 79/2013 a jeho rozsudku z 12. februára 2014, lebo jeho preskúmanie patrilo do právomoci najvyššieho súdu.*

17. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

II.B

K namietanému porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru postupom a rozsudkom najvyššieho súdu

18. V ďalšej časti posudzovanej sťažnosti sťažovateľ tvrdil, že postupom najvyššieho súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 9 So 87/2014 a jeho rozsudkom z 25. novembra 2015 boli porušené jeho v petite sťažnosti označené články a základné práva podľa ústavy, ako aj právo podľa dohovoru.

19. Zo sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľ namieta porušenie v sťažnosti označeného článku ústavy, základných práv podľa ústavy, ako aj práva podľa dohovoru postupom najvyššieho súdu a jeho rozsudkom (ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie) najmä tým, že sa stotožnil s faktickými a najmä právnymi názormi a závermi krajského súdu (a tým aj vo veci rozhodujúcou Sociálnou poisťovňou), s ktorými sťažovateľ nesúhlasí, najmä však s nesprávnou interpretáciou a následnou aplikáciou v jeho právnej veci použitých ustanovení zákona č. 100/1988 Zb., s ktorými sa nestotožňuje. Podľa názoru

sťažovateľa najvyšší súd pochybil tiež v tom, že svoje rozhodnutie náležite a presvedčivo nezdôvodnil, keďže sa nevysporiadal s návrhom sťažovateľa, v ktorom poukazoval na inú prax najvyššieho súdu, a to hlavne na jeho iné rozhodnutie, a to konkrétne sp. zn. 7 So 192/2011.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

20. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

21. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) označeným rozhodnutím najvyššieho súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba

posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 9 So 87/2014 z 25. novembra 2015 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy (resp. dohovoru).

22. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu ako vecne správny, náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z v konaní zistených skutkových záverov (v správnom konaní a aj v konaní prvostupňového súdu) a na tomto základe vyvedených právnych záverov.

23. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd oboznámil výrok rozhodnutia krajského súdu a jeho odôvodnenie, z ktorého vyplýva, že *„navrhovateľ je od 1. januára 1995 poberateľom príspevku za službu, pre nárok na ktorý mu bola zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 26.08.1976 do 22.08.1978 a doba služby príslušníka Policajného zboru SR od 15.10.1978 do 31.12.1994, t. j. celkom 18 rokov a 79 dní v I. kategórii funkcií. Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ, ktorý žiadal priznať starobný dôchodok od 5. októbra 2012, t. j. od dovŕšenia veku 57 rokov, nesplnil k uvedenému dátumu podmienky nároku na priznanie starobného dôchodku podľa § 21 ods. zákona č. 100/1988 Zb., keďže nezískal najmenej 20 rokov v zamestnaní I. pracovnej kategórie (I. kategórie funkcií), ani podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., lebo jeho zamestnanie v I. pracovnej kategórii (služba v I. kategórii funkcií) netrvalo k 31. decembru 1999 a dospel k záveru, že odporkyňa žiadosť o priznanie starobného dôchodku zamietla v súlade so zákonom...“*.

Následne najvyšší súd oboznámil odvoláciu argumentáciu sťažovateľa (t. j. žalobcu v spore), ktorá poukazovala na to, že *„Namietal, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukazoval na znenie ustanovenia §174 zákona č. 100/1988 Zb. v znení účinnom do 31. decembru 1994, t.j. v znení zákona č. 71/1994 Z.z., kedy ukončil službu v policajnom zbore s tým, že jeho nároky mali byť zachované podľa vtedy platného znenia uvedeného zákonného ustanovenia. Poukázal na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky*

sp. zn. 7So 192/2011, 10 So 68/2012, 7So 216/2011 a 9So 38/2011 v obdobných prípadoch, v zmysle ktorých malo byť rozhodnutie odporkyne zrušené a vrátené jej na ďalšie konanie. Vzhľadom na zásadu retroaktivity právnych noriem nesplnenie podmienok stanovených zákonodarcom v budúcnosti (po roku 1994) nemôže byť navrhovateľovi na ťarchu, pokiaľ už raz splnil podmienky stanovené v zákone a to aj vzhľadom na zásadu zachovania získaných nárokov. Súd prvého stupňa sa dostatočným spôsobom nevyporiadal s jeho námietkami a preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. aby rozsudok zmenil tak, že zruší rozhodnutie odporkyne z 28. novembra 2013 číslo 551 005 6761 0 a vráti jej vec na ďalšie konanie. Súčasne uplatnil nárok na náhradu trov konania z titulu poskytnutej právnej služby vo výške 335,47 €.

Po uvedení stanoviska žalovaného (Sociálnej poisťovne, pozn.) najvyšší súd svoje faktické a právne závery formuloval takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku navrhovateľa na priznanie starobného dôchodku od 5. októbra 2012, teda od dovŕšenia veku 57 rokov.“

Ďalej najvyšší súd citoval príslušné zákonné ustanovenia, a to:

„Podľa § 65 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 274 ods.1 zákona č.461/2003 Z. z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2003.

Ustanovenie § 274 ods. 1 zákona č.461/2003 Z. z. zakotvuje zásadu zachovania získaných nárokov, rešpektujúc predchádzajúcu právnu úpravu (zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov), podľa ktorej sa nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie zachovávajú do 31. decembra 2023. Z toho dôvodu pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok z titulu výkonu zamestnaní zaradených do zvýhodnenej pracovnej kategórie nie je možné pre navrhovateľa stanoviť iné (menej výhodné) podmienky, ako boli stanovené predchádzajúcou úpravou. Toto ustanovenie umožňuje vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením 62. roku veku, ale len za splnenia zákonom stanovených podmienok.

Podľa § 14 ods. 4 v spojení s § 129 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 01. januárom 2000 hodnotí služba príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy, zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona.“

Ďalej najvyššiemu súdu bolo „zrejmé, že navrhovateľovi nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb.

Navrhovateľovi bol od 01.01.1995 podľa § 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky priznaný príspevok za službu za 18 skončených rokov služby (dobu výkonu základnej vojenskej služby od 26.08.1976 do 22.08.1978 a dobu služby príslušníka Policajného zboru SR od 15.10.1978 do 31.12.1994).

Podľa § 174 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. občan, ktorý vykonával pred 01. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/ prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999.

Pracovné kategórie boli zrušené od 01. januára 2000.

Zámerom zákonodarcu, vzhľadom na predĺženie zaradovania zamestnaní podľa právneho poriadku Slovenskej republiky do I. a II. pracovnej kategórie až do 31. decembra 1999, bolo umožniť skorší vznik nároku na starobný dôchodok len u tých občanov, ktorí po 31. decembri 1999 dovŕšia príslušný vek a boli zamestnaní stanovenú dobu v zamestnaní uvedenom v § 14 zákona č. 100/1988 Zb., resp. vykonávali službu v I. alebo II. kategórii funkcií, ak toto zamestnanie, resp. služba trvali do 31. decembra 1999, pričom práve z dôvodu zrušenia pracovných kategórií od 1. januára 2000 nemohli objektívne až po 31. decembri 1999 splniť podmienku trvania takého zamestnania, resp. služby v potrebnom rozsahu.“

Podľa najvyššieho súdu preto neobstojí námietka sťažovateľa, že „odporkyňa mala postupovať pri posudzovaní jeho nároku na starobný dôchodok podľa znenia právnej úpravy v čase, kedy skončil jeho služobný pomer. Takáto požiadavka nemá oporu v zákone, nakoľko pri posudzovaní nároku na dôchodkovú dávku a pri určovaní jej sumy je rozhodujúca právna úprava platná v čase, keď vznikol nárok na dôchodkovú dávku a nie deň, kedy bola ukončená niektorá z činností žiadateľa o starobný dôchodok.

Navrhovateľ síce splnil podmienku potrebnej doby podľa § 174 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb., nesplnil však súčasne aj podmienku trvania služby v I. kategórii funkcií do 31. decembra 1999 podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. a preto mu nárok na starobný dôchodok odo dňa dovŕšenia veku 57 rokov nevznikol.

Pokiaľ zákonodarca mal v úmysle poskytovať určitým skupinám zamestnancov, resp. vojakov a policajtov starobný dôchodok skôr, ale za presne určených podmienok uvedených v § 174 ods. 1 a 2 zákona Č. 100/1988 Zb., potom tak odporkyňa ako aj súd sú viazané takým zákonom. Podmienka trvania určeného zamestnania do 31. decembra 1999 platí pre všetkých zamestnancov (poistencov) a policajtov, preto ju nemožno považovať za diskriminačnú ani vo vzťahu k navrhovateľovi, lebo sa s ním nezaobchádzalo inak ako s inými žiadateľmi o dávku, ktorí sa ocitli v podobnej situácii.“

Na základe uvedeného najvyšší súd nezistil dôvody, pre ktoré by bolo možné spochybníť správnosť napadnutého rozsudku, a stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré považoval za úplné a vecne správne. Na uvedenom závere najvyššieho súdu nič nezmenil

„ani obsah podaného odvolania navrhovateľa, ktoré neobsahuje také nové tvrdenia a dôkazy, s ktorými by sa krajský súd nezoberal a neposúdil.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd... rozsudok krajského súdu podľa § 219 O. s. p. potvrdil ako vecne správny.“.

24. Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu (nadväzujúce na právny názor krajského súdu a vo veci konajúceho správneho orgánu) obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

25. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti (pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 46 ods. 1 ústavy) sa už ústavný súd odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, to však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno podľa záverov Európskeho súdu pre ľudské práva posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku

z 9. 12. 1994, séria A, bod 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

26. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

27. Ústavný súd podotýka, že sťažovateľovi možno dať čiastočne za pravdu v tom smere, že najvyšší súd nijako nereagoval na jeho argumentáciu odlišnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v obdobnom prípade, a to konkrétne na rozhodnutie sp. zn. 7 So 192/2011. Ústavný súd však v tejto súvislosti uvádza, že nie je jeho úlohou do detailov podrobiť revíziu napadnuté uznesenie so zámerom vylepšiť jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení najvyššieho súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť ústavnú konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010, III. ÚS 165/2012). V danom prípade možno predpokladať, že aj prípadné pozitívne rozhodnutie o sťažnosti by mohlo viesť iba k ďalšiemu vylepšeniu jeho odôvodnenia v následnom konaní. Nemožno preto ani v tejto súvislosti prijať názor sťažovateľa o arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Okolnosť, že sťažovateľ má odlišný názor, nezakladá porušenie označených základných práv a slobôd. Základné právo na súdnu ochranu garantované ústavou neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovenie všetkým návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96).

28. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd sa dostatočným spôsobom vyrovnal s námietkami sťažovateľa uvedenými v jeho odvolaní, ktoré sú v zásade totožné s tými, ktorými argumentoval v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu. Najvyšší súd podľa názoru

ústavného súdu konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné na posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a ústavne akceptovateľné. Ústavný súd preto považuje rozsudok najvyššieho súdu (vrátane jeho interpretácie na vec aplikovaných zákonných ustanovení) za legitímny a vylučujúci možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

29. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na judikát najvyššieho súdu publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 5/2011 (č. R 53/2011), podľa ktorého žiadateľovi o starobný dôchodok z I.AA zvýhodnenej pracovnej kategórie vzniká nárok na takúto dávku po 31. decembri 1999 dovŕšením 56 rokov len vtedy, ak jeho zamestnanie, zaradené do I.AA kategórie trvalo 31. decembra 1999 a ak v ňom zamestnanec odpracoval najmenej 9,5 roka. To znamená, že zamestnanie zaradené do zvýhodnenej pracovnej kategórie musí reálne trvať 31. decembra. Uvedený judikát sa stal súčasťou súdnej praxe najvyššieho súdu, napr. rozhodnutia sp. zn. 7 So 71/2012 z 29. mája 2013, sp. zn. 9 So 62/2009 z 28. októbra 2009, sp. zn. 9 So 88/2011 z 25. apríla 2012, sp. zn. 1 So 91/2014 z 28. apríla 2015 alebo aj sp. zn. 1 So 116/2014 z 24. augusta 2016.

30. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa nezákonnej aplikácie zákona č. 100/1988 Zb. na jeho skutkový stav (tzv. retroaktivita zákona) z dôvodu, že sťažovateľ skončil služobný pomer v roku 1994, pričom zákon č. 100/1988 Zb. platný v čase skončenia služobného pomeru ustanovoval v § 174 ods. 2 podmienku pre vznik nároku na skorší dôchodkový vek, okrem podmienok uvedených v odseku 1, aj trvanie služby v I. kategórii funkcií k 31. decembru 1993, ústavný súd poznamenáva, že v danom prípade išlo o splnenie len jednej z viacerých podmienok, ktorá nezaložila sťažovateľovi vznik nároku na starobný dôchodok. Nárok na priznanie starobného dôchodku žiadateľovi vzniká až splnením všetkých zákonom ustanovených objektívnych podmienok, pričom vznik takéhoto nároku sa posudzuje podľa zákona platného a účinného v čase, kedy malo dôjsť k splneniu objektívnych podmienok, t. z. v danom prípade podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorý v § 274 priznáva nároky vyplývajúce

zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie do 31. decembra 2023, poukazujúc na zákon č. 100/1988 Zb.

31. Navyše podľa názoru ústavného súdu namietané ustanovenie nevykazuje znaky pravej retroaktivity, v našom právnom poriadku neprípustnej, ale ide o retroaktivitu nepravú, ktorá je prípustná. Okrem toho v právnom štáte platí princíp prezumpcie ústavnosti právnych noriem, čo znamená, že na účinnú právnu normu sa orgán ju aplikujúci musí pozerat' ako na súladnú s ústavou dovtedy, kým ústavný súd predpísaným spôsobom nevysloví jej neústavnosť (mutatis mutandis III. ÚS 274/07).

32. Rovnako nebolo možné postup Sociálnej poisťovne považovať za diskriminačný, keďže podmienka trvania služby vo zvýhodnenej kategórii funkcií k 31. decembru 1999 platí pre všetkých poistencov. Teda so sťažovateľom sa nezaobchádzalo inak ako s inými žiadateľmi o starobný dôchodok, ktorí sa ocitli v podobnej situácii.

33. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd je toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

34. Sťažovateľ taktiež namietal porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy a jeho základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu. K namietanému porušeniu čl. 12 ústavy ústavný súd poznamenáva, že predmetné ustanovenie predstavuje všeobecné zásady uplatňovania základných práv a slobôd upravených v druhej hlave ústavy a nemožno ho posudzovať samostatne, bez jeho vzájomného pôsobenia (ako aplikačného pravidla) s konkrétnym základným právom alebo

slobodou. Keďže ústavný súd v posudzovanej veci nezistil také porušenie označených základných práv (resp. práv), ktoré by odôvodňovalo následné uplatnenie ústavnoprávnej ochrany, je potrebné konštatovať, že postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým rozsudkom nemohlo dôjsť k porušeniu uvedeného článku ústavy. Obdobné platí aj vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, keď o prípadnom porušení tohto základného práva by bolo možné v danej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru), resp. v spojení s ich porušením. Keďže namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy.

35. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

36. Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľa ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2017